

I. Czytanie ze zrozumieniem

Spośród piramid w Sakkara na szczególną uwagę zasługuje Piramida Schodkowa, najstarszy i najszacowniejszy zabytek tego rodzaju. Jest to grobowiec faraona Dżesera, panującego na początku XXVII wieku p.n.e. Zbudował ją Imhotep, słynny mędrzec, lekarz i doradca króla, który za życia piastował najwyższe urzędy i dostojęstwa, a po śmierci zaliczony został w poczet bogów. Czczono go jako cudotwórcę-uzdrowiciela oraz patrona pisarzy. Imhotep jest również najdawniejszym znanym nam z imienia inżynierem, a jego dzieło - Piramida Schodkowa - nie tylko jest najstarszą z piramid, ale i pierwszą w dziejach wielką budowlą wzniesioną z kamienia. Na podstawie skrupulatnych badań archeologicznych oraz tego, co wiemy o owej odległej epoce, możemy odtworzyć, jak doszło do powstania pierwszej piramidy. Aż do czasów Dżesera zwyczajową formą królewskiego grobowca była tzw. mastaba - stosunkowo niewysoka budowla o planie prostokąta i nieco pochylonych, jakby „oskarpowanych” ścianach. Każdy faraon wznosił sobie dwa grobowce - jeden w Dolnym, a drugi w Górnym Egipcie (ten ostatni był tylko grobem symbolicznym).

Również Dżeser zbudował sobie symboliczny grób na południu kraju w postaci wymurowanej z cegły mastaby o wymiarach 95 na 50 metrów i wysokości na przeszło 10 metrów. Budowę zaś swego właściwego grobowca w Sakkara zlecił utalentowanemu ulubieńcowi - Imhotepowi. Zapewne pod jego wpływem odstąpił od tradycji, polecając zastosować zamiast cegieł z wysuszonego mułu o wiele trwalszy biały wapień. W tym celu sporządzono jak gdyby kamienne imitacje używanych dotąd cegieł, zachowując ich typowe rozmiary. (...) Można przypuszczać, że Imhotep był zbyt silną indywidualnością, aby zadowolić się naśladowaniem swych poprzedników. Skłonił więc faraona do kolejnego odstępstwa od tradycji, tym razem w odniesieniu do kształtu grobowca. Na pierwotnej mastabie ustawił trzy inne, coraz mniejsze, tworząc w ten sposób grobowiec „schodkowy” nowego typu. Nadal jednak niezadowolony ze swego dzieła architekt powiększył znacznie jego wymiary, dodając jeszcze dwa stopnie-mastaby. Ostatecznie, po tych wszystkich przeróbkach, których ślady stwierdzili uczeni badający konstrukcję piramidy, grobowiec Dżesera przybrał postać piramidy złożonej z sześciu stopni, wysokiej na około 60 metrów, o prostokątnej podstawie 140 x 118 metrów.

Bolesław Orłowski, *Groźba i nadzieja. Sensacje z dziejów techniki*. Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa, 1987, s.19-21.

1. Zamieszczony tekst dotyczy:

- A) sytuacji w Egipcie w czasach Dżesera
 C) rządów egipskiego faraona

- B) zabytków starożytnego Egiptu
 D) osoby słynnego architekta

2. Imhotep był:

- A) faraonem B) cudotwórcą

- C) lekarzem D) inżynierem

3. Piramida w Sakkara różni się od innych piramid:

- A) wymiarami B) budulcem

- C) kształtem D) przeznaczeniem

4. Według autora Imhotep był człowiekiem o:

- A) silnej indywidualności
 C) wielkim talencie

- B) nieposkromionej naturze
 D) znacznej wyobraźni

5. Piramidę Schodkową w Sakkara cechuje:

- A) wysokość 10 metrów
 C) mastaba o dwóch stopniach

- B) tradycyjna mastaba
 D) prostokątna podstawa

6. Piramida w Sakkara zasługuje na wyróżnienie, ponieważ:

- A) jest najstarszą ze wszystkich piramid w Egipcie
 B) jej budulcem jest - po raz pierwszy - cegła
 C) ma niezwykle „oskarpowane” ściany
 D) ma nowoczesną (jak na wiek XXVII p.n.e.) architekturę

II. Nauka o języku

7. Czasownikiem przechodnim jest:

- A) biegać B) malować C) pokazywać D) fruwać

8. Konstrukcją bierną ma zdanie:

- A) Książka została omówiona na lekcji. B) Mama została w domu.
 C) Dzieci wyjechały na wakacje. D) Samochód jest naprawiany w warsztacie.

9. Formę trybu rozkazującego ma czasownik w zdaniu:

- A) Chodź, proszę, z nami na spacer. B) Mógłbyś nam trochę pomóc.
 C) Niech Michał zagra tę rolę. D) Muszę wreszcie posprzątać.

10. Nie stopniuje się przymiotnika:

- A) żelazny B) śnieżny C) wodny D) spokojny

11. Błędnie zapisano wyraz:

- A) nie najlepszy B) nie mądrzejszy C) niestosowny D) nierozsądek

12. Prawidłowo nazwano przypadek rzeczownika w zdaniu:

- A) Postawiono piękny dom. - biernik B) Usiadłam na ławce. - celownik
 C) Pracowała całymi dniami. - narzędnik D) Nie zrobił zadania. - dopełniacz

13. Prawidłowo nazwano część mowy:

- A) albo - spójnik B) ponad - zaimek C) tam - zaimek D) wśród - przyimek

III. Literatura i sztuka

14. Pan Fogg, bohater książki pt. „W 80 dni dookoła świata”, część drogi z Bombaju do Kalkuty przebył:

- A) koleją B) łodzią C) balonem D) na słoniu

15. Kucharzewski, bohater książki pt. „Wspomnienia niebieskiego mundurka”, był świetnym pływakiem, co udowodnił:

- A) ratując tonących kolegów B) skacząc z młyńskiego koła
 C) wygrywając zawody w pływaniu D) ścigając się z rzecznyymi barkami

16. W książce pt. „Wspomnienia niebieskiego mundurka” czytamy, że chłopcy robili piłki:

- A) ze starych kaloszy B) z miękkiej skórki cielęcej
 C) z krowiej sierści D) ze zużytych pończoch

17. Aby rozwiązać zagadkę komnaty tajemnic (w książce pt. „Harry Potter i komnata tajemnic”), Harry i Ron:

- A) poprosili o pomoc skrzata Zgredka B) przeczytali tajemną księgę
 C) zmienili swe postacie D) udali się śladem pajaków do lasu

18. Aniela, bohaterka książki pt. „Kłamczucha”, zatrudniła się jako pomoc domowa, ponieważ:

- A) dręczyła ją zazdrość B) była zakochana
 C) chciała dokuczyć Tosi D) nie miała pieniędzy

19. We fragmencie wiersza J. Kulmowej odnajdujemy:

- A) przenośnię B) porównanie
 C) wyraz dźwiękonaśladowczy D) uosobienie

20. Powtórzenie w cytowanym fragmencie wiersza zastosowano po to, aby:

- A) oddać rytm kołysanki B) stworzyć senny nastrój
 C) ułatwić czytelnikowi zapamiętanie D) wyraźnie wskazać na porę roku

„Zasypia ziemia,
zasypia.
Prawie stanęła w biegu.
Wnet oczy jezior i rzek
Przymknie powieką śniegu”.
(„Kołysanka zimowa”)

21. Odtwarzając rolę teatralną aktor posługuje się:

- A) słowami B) gestem C) ruchem D) mimiką

22. Tworzywem artystycznym malarza są:

- A) blaski B) pędzle C) barwy D) cienie

23. Przedstawieniem muzycznym jest:

- A) opera B) operetka C) skecz D) balet

24. Planem filmowym jest:

- A) detal B) panorama C) akwarela D) zbliżenie

25. W kościele Mariackim w Krakowie można podziwiać:

- A) architekturę gotycką B) malarstwo Jana Matejki
 C) ołtarz Wita Stwosza D) starożytne rzeźby

26. W warszawskich Łazienkach można zobaczyć:

- A) Teatr na Wyspie B) Pałac na Wodzie C) Barbakan D) Sukiennice